

»SLOVENEK« velja po pošti na vsi strani Jugoslavije in v Ljubljani: za celo leto naprej . . . K 240— za pol leta . . . . . 120— za štiri leta . . . . . 80— za en mesec . . . . . 20— Za inozemstvo celoletno K 400—

== Sobotna izdaja: == Za celo leto . . . . . K 40— za inozemstvo . . . . . 55—

SLOVENEK

==== Inserati: ==== Enostopna pettivrsta (30 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat . . . . . po K 6— poslana itd. . . . . po K 9— Pri večjem naročilu popust. Najmanjši oglas 50/30 mm K 150. Izhaja vsak dan izvenredni ponedeljka in dneva po prazniku ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Urodn. telef. št. 50, uprav. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Novi socialni vidiki.

Krščanski socializem je valno naglašal stališče, da se razmerje med delavcem in delodajalcem ne sme graditi na zgolj materialističnem temelju enostranskih gmotnih interesov, marveč da mora delavca in delodajalca vezati globlja vez obojestranske dolžnosti do dela, obojestranske obveznosti nasproti Bogu in bližnjemu, nasproti splošnosti. Še več: rejni dr. Krek je zagovarjal stališče, da bodi razmerje med delavcem in gospodarjem družinsko kakor je bilo prvotno. Tokom viharnih bojev in ogromnih prevratov zadnjih dob je pa polagoma prevzelo mah materialistično stališče socialne demokracije, ki pozna le razredno stališče, razredne interese, razredni boj med dvema deloma človeške družbe: delavcem in delodajalcem. Po Marxovem nauku med tema dvema ne more biti nobene skupnosti, nobene sprave, ampak le neizprosni boj do uničenja. Delo samo ocenjuje ta nauk po mrtvih številkah gmotnih vrednot, ne vidi v njem nobene notranje vrednosti, ampak ga smatra za prekletstvo. Delavčeva delavna moč mu je le predmet za kupčijo, pri kateri vsaka stran gleda, kako bi se na škodo druge okoristila. Divja gonja za dobički, ki se je tekoma vojne in po njej brez sramu in usmiljenja razvijala od zgoraj navzdol, je ta načela podkrepila in jim dala splošno veljavo. Zato ni čuda, da so tudi nemarksiistične socialne struje zašle v vode socialističnega razrednega boja in osvojile večino socialističnih zahtev. Tako n. pr. brezpogojni in brezizjemni osemurni delavnik, izenačenje vajencev in poslov z delavci itd.

Polagoma se začenja kalna reka socialnega življenja zopet čistiti in stekati v svoje prave meje. Treznost se oglašja v vodilnih glavah in širokih masah. Namesto enostranskega razrednega stališča neizprosne in razrednega boja zmaguje misel solidarnega dela vseh za vse. Namesto demagogičnih enostranskih gesel se uveljavlja premislek, zahteva se diferencirajo. Tako se je n. pr. v vrstah krščansko-socialnega delavstva v Nemčiji odkrito začelo razpravljati o vprašanju, da-li je splošni, brezizjemni osemurni delavnik v sedanjih težkih gospodarskih razmerah vzdržljiv, ali ne bo marveč v gotovih okoliščinah škodljiv za splošnost in s tem tudi za delavstvo? Da, celo mnogi socialnodemokratski voditelji kakor Schlicke, Schmidt, Bauer, državni tajnik Müller in Calwer so se izjavili proti brezpogojnemu in splošnemu osemurnemu delavniku. Krščansko-socialni strokovni tajnik Bosbach je nedavno govoril o tem predmetu v Monakovem in rekel tudi: »Eno je gotovo: da z maksim. osemurnim delavnikom kot šablono ne bomo izhajali, ne iz gospodarskih, pa tudi ne iz socialnih razlogov. Nekaj drugega je osemurni delavnik kot norma, ako se istočasno delo pospeši z večjim naporom sil in ako se s primernimi zakoni izpodmaknejo tla trotom. Ne enakost, ampak zravnavajoča pravičnost mora dajati pravec pri določanju delovnega časa.«

Ravno tako se je v nemški mali obrti začelo gibanje, ki gre za tem, da se rokodelstvo zopet zave samo sebe, da se vrne k sebi in se organizira zopet po poklicu in ne razredno, strokovno. To se pravi: organizacije mojstrov in pomočnikov naj si ne stojijo nasproti kot dva nasprotna si tabora, ki skušata doseči vsak svoje interese na škodo drugega, ne da bi imela pred očmi kake skupne koristi. Mojstri in pomočniki naj marveč složno delujejo za prospeh skupnega poklica, oba naj se enako zavzemata za vzgojo sposobnega naraščaja. Rokodelčev poklic še ni izgubil značaja samostoj. ustvarjajočega dela kakor delo v tovarni. Njegovo razmerje do dela, do gospodarja se ne sme presojati po šabloni, ki velja za industrijsko delavstvo. Tako se mora zlasti zavreči misel, da bi se vajenec izenačil z mladostnim mezdničnim delavcem in se odtegnil mojstrovim vzgojni avtoriteti. Razmerje med mojstrom in vajencem mora ostati isto, kakor je bilo te-

daj, ko je rokodelski poklic stal na višku: razmerje učitelja in vzgojitelja do učenca. S tem pa seveda ni rečeno, da naj bi se gmotni pogoji za vajenca ne izboljšali. Nasprotno, tudi vajenec mora dobiti vse, kar mu po pravici gre. V tej smeri se gibljejo sklepi, ki so bili sprejeti na lanskem in letošnjem zborovanju državne zveze nemškega rokodelstva. Strokovno organizirani pomočniki pod vplivom socialdemokratske razrednoboje misli takemu preokretu še niso naklonjeni, a ni dvoma, da mora končno zopet prodreti

zdrava misel poklicne solidarnosti in časti. To se bo zgodilo tem prej, čimbolj bodo tudi mojstri razumeli to solidarnost.

Tako se delovni svet zopet polagoma obrača k večnoveljavnim zakonom, po katerih je delo in trud dolžnost in čast ter blagoslov ob sebi, ne pa samo sredstvo za pridobivanje gmotnih dobrin. To prepričanje pa ne bo zmagovito prodrla prej, dokler si ga ne osvoje vsi brez razlike in v prvi vrsti tisti, ki upravljajo dobičke od tujih žuljev.

Boj za Carigrad.

Jugoslovansko-rumunska zveza proti kemalistom?

London, 9. julija. Iz Aten se poroča, da se tam vrše pogajanja med grško, rumunsko in jugoslovansko vlado, da bi se podvzela skupna akcija za slučaj, če bi kemalistične čete napadle Carigrad. Istočasno je neka velesila sondirala teren v Belgradu in Bukarešti, ne bi li Jugoslavija in Rumunija hoteli pomagati zaveznikom braniti Carigrad. Dočim Grčija v takem slučaju zahteva zase v obliki kompenzacije za Smirno del albanskega ozemlja, zahtevata Jugoslavija in Rumunija, da naj zavezniki ostanejo nevtralni, ako bi se razvnel kak konflikt z Bolgarijo, kateri naj bi se naložili stroški za jugoslovansko-rumunsko intervencijo v Belgradu. Anglija in Francija pa bi raje videli, da bi Jugoslavija in Rumunija to delo opravili zastonj.

London, 9. jul. Reuterjev urad poroča, da so Grki v Traciji, pričakujoč napada kemalistov na Carigrad, zbrali divizijo.

Ako izostane napad, bo ta divizija na razpolago poveljniku zavezniških čet v Carigradu generalu Harringtonu.

Carigrad, 8. julija. Pogajanja med angleškimi delegati in kemalisti so se prekinila, ker so pogoji kemalistov pretirani.

London, 9. julija. Mustafa Kemal paša je pozval angleškega vrhovnega komisarja v Carigradu, generala Harringtona, naj se udeleži konference. Temu sestanku se pripisuje velika važnost. Smatra se, da ta poziv dokazuje, da je angorska vlada pripravljena na sporazum z zavezniki. Vrhovna komisarja Francije in Italije v Carigradu bosta obveščena o izidu sestanka, da čimprej o tem poročata svojima vladama.

Angora, 8. julija. Oфициelni turški komunikacije z dne 8. t. m. javlja, da so Turki napadli Grke južno od Sundburna in jih pognali nazaj. Grki so imeli težke izgube. V odseku Izmid pritiskajo Turki za Grki, ki se umikajo proti zapadu.

Premirje med Anglijo in Irsko.

London, 8. jul. Reuterjev urad objavlja odgovor Devalere Lloyd Georgeu. Po njem so pristaši Devalerovi pripravljene sestati se z Lloyd Georgeom, da se posvetujejo z njim o podlagah konference.

London, 8. julija. Reuterjev urad poroča, da se je sklenil dogovor, po katerem se ustavijo sovražnosti na Irskem v ponedeljek popoldne.

Dublin, 9. julija. (DKU) Ko je veliki

župan objavil proglas premirja na Irskem pred mestno hišo čakajoči množici, je začelo ljudstvo radostno vzklikati in prepričati domoljubne pesmi. Ko se je pojavil De Valera, je doseglo navdušenje višek. Množica ga je pozdravljala in drvela k njegovemu vozu. Ko se je pokazal vrhovni poveljnik na Irskem, je bilo čuti deloma prijazne, deloma odporne vzklike.

Ekspozé avstrijskega kanclerja.

Normalni odnošaji med Avstrijo in Jugoslavijo. Razmerje med Avstrijo in Rusijo.

Dunaj, 9. julija. V odseku za zunanje zadeve je izvajal državni kancler Schober med drugim:

Kar se tiče odnošajev do inozemstva je zvezni kancler Schober poudarjal pristržno razmerje z Nemčijo in je izrazil svoje zadovoljstvo, da so se odnošaji do Italije zelo izboljšali vsled ustanovitve avstrijskega poslaništva v Rimu. Razmerje do češko-slovaške republike je prijateljsko in v gospodarskem oziru vplivajo trgovinske pogodbe nanj zelo ugodno. Kar se tiče Jugoslavije, je izjavil zvezni kancler, smo s sočutjem sprejeli vest o atentatu na regenta Aleksandra. Avstrijska vlada je izrazila svoje zadovoljstvo, da se je ta napad ponesrečil. Jugoslovanska vlada je v zvezi s tem atentatom zaprosila pristojna oblastva za gotove preiskave na avstrijskih tleh. Avstrijska vlada bo v okviru avstrijskih zakonov brez drugega storila svojo dolžnost. Naši odnošaji do Jugoslavije so povoljni in normalni. Razpravljamo o nekaterih pritožbah zaradi gotovih dogodkov na obojestranskem obmejnem ozemlju, zlasti glede takozvanega obmejnega prometa. Mi se trudimo, vsa ta vprašanja rešiti prijatelj-

sko s tem, da bo vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v predlaganem roku uredila vprašanje malega obmejnega prometa, za kar smo že dolgo prosili in kar naše prebivalstvo že nestrno pričakuje. Sicer pa vidim v dogodkih, ki so dali povoda za obojestranske pritožbe, le neke vrste posledice razburjenja, ki ga je povzročil koroški plebiscit in s tem v zvezi politična agitacija. Upamo, da gre le za pojav, ki bo ostal brez posledic. Zvezni kancler je nadalje govoril o razmerju do Rumunije, Poljske, Bolgarije in Rusije. Med Avstrijo in Rusijo se nameravajo skleniti dogovori, slični onim, ki so bili sklenjeni v Berlinu med Nemčijo in Rusijo in ki imajo namen, doseganje obojestranske misije za vojne ujetnike izpremeniti v prava zastopništva. Sploh pa je treba ustvariti možnost trgovinskih odnošajev med obema državama. — Drž. kancler je končno izjavil, da si bo ministrstvo za zunanje stvari prizadevalo, da se ustvarijo najboljši odnošaji do vseh držav. Avstrija mora postati sicer skromen ali spoštovan činitelj in predvsem steber reda in miru v Evropi.

Vprašanje Baroša rešeno?

Rim, 9. julija. (Izv.) Semkaj je dospel član italijanske delegacije paritetične razmejitvene komisije v Opatiji, polkovnik Caletti, da dobi od vlade potrebnih instrukcij za rešitev vprašanja o razmejitvi reške države in ustanovitvi jugoslovansko-reško-italijanskega konzorcija nad lukama Reka in Baroš. Italijanski delegati

upajo, da se to vprašanje uredi tekoma meseca avgusta, ker ima tudi jugoslovanska delegacija v najkrajšem času dobiti tozadnevne direktive od belgrajske vlade.

Belgrad, 9. julija. (Izv.) Kakor se govori v informiranih političnih krogih, je vprašanje luke Baroš rešeno v prilogi Italiji.

Politični in gospodarski paberki iz Goriškega.

M i r e n pri Gorici, 5. jul. 1921.

Danes je praznik sv. Cirila in Metoda. Na zunaj je dan kakor so drugi delavniki, v naših srcih se pa vzbujajo spomini in koprne želje. V proslavo svetih bratov — slovenskih blagovestnikov so včeraj zvečer tudi po naših gričih in hribih zažareli kresovi. Predlanskim so povzročili ti kresovi pri Italijanih mnogo razburjenja, letos je vse mirno in mi ni dosedaj — popoldne — ko to pišem, nič znanega o kakem morebitnem incidentu. Pisal bi tedaj lahko, da se je položaj goriških Slovencev izboljšal. Vendar se meni zdi pravzaprav abotno govoriti o zboljšanju ali poslabšanju političnega položaja na Goriškem. Mi Jugoslovani tvorimo v tukajšnji državi tako neznamno manjšino, da ne moremo imeti nikake odločilne ingerence na naše državne krmilarje in je zato naš položaj samo odsev njihovih dobrih ali slabih volje. Če se je pa naša samozavest v zadnjem času vendar krepko dvignila in se čutimo gospodarje na svoji zemlji, izvira to po mojem mnenju predvsem iz dveh momentov:

1. Volitve v italijanski državni zbor so prinesle jasnost v naše vrste. Po razpadu Avstrije, ko so prišli k nam naši sedanji gospodarji, je bilo politično razpoloženje našega ljudstva povsem enodušno. S časom se je pa položaj nekam zameglil. Dežela je bila aprepljavljena z italijanskim vojaštvom. Zborovanja so bila prepovedana, vsako izobraževalno in kulturno delo onemogočeno. Naše srednje in druge šole po mestih so bile zaprte, naše slovensko uradništvo in deloma tudi učiteljstvo je ponekod zbežalo, po drugod je bilo odstavljeno. Poleg vsega tega se je začela po deželi pod patronanco od zgoraj divja propaganda komunizma. Ali bi bilo kaj čudnega, če postanejo ljudje v takem vzdušju kolebajoči in izgubijo trdno orientacijo? In potem je prihrumel v to zmešnjavo še nasilni fašizem in skušal izkoristiti položaj za sebe z vsemi sredstvi. Umevno in naravno, da smo tipali precej v nejasnosti, ko so prišle volitve. Vsak poznavalec našega ljudstva je sicer vedel, da je kljub vsemu po ogromni večini zanesljivo in v svojem narodnem prepričanju neomajano. Koliko so pa napravili škode razni tuji bacili, tega ni nihče točno vedel in so kalkulacije temeljile na domnevah, ter so pri nekaterih vzbujale tihe bojazni. Volitve so pa z enim mahom razpršile vse megle in pregnale vse dvome. Z enim odločnim dejanjem je ljudstvo samo ustvarilo narodni kataster, ki je naša najsolidnejša baza za vse delo. Ves narod je kot en mož stopil iz kaotične meglenosti na plan, premeril s samozavestnim pogledom Golgato, ki jo je pretrpel v zadnjih letih in obrnil svoj iskren pogled v bodočnost!

2. Položaj, vstvarjen z volitvami je dobil svoj zgodovinski pečat z nastopom naših poslancev na rimskem Montecitoriju. Odločno, možato, brez ovinkov so pred celim svetom ugotovili naše pravice in povedali naše zahteve v italijanski državi. In Italija je zastrmela! Prej se je zdela, da naši poslanci niti ne bodo smeli v Rim. Tržaški fašist Giunta je javno prisegel, da noben Jugoslovane ne sme prestopiti praga italijanskega parlamenta. Na hiši poslanca Lavrenčiča v Postojni sem še pred par tedni čital fašistovsko grožnjo, da ne sme v Rim, če tudi bo izvoljen. A naši poslanci pridejo na Montecitorio in se ne skrivajo plaho po kuloarjih, temveč stopijo krepko na plan. Dr. Wilfan vzbudi s svojim neustrašenim govorom vihar, toda ga zna tudi krotiti in vkrofi s svojim drugim nastopom še kričavega Giunta, kateremu pripomore do zasmehljivih čestitk italijanskih tovarišev. Poslanec Šček doseže s svojo fino dialektiko, da mu ploska cela zbornica, kljub temu, da je povedal svojim italijanskim poslušalcem celo vrsto pekočih resnic. Italijansko časopisje in celotna italijanska javnost pa stojita cele dneve, da skoro tedne pod vtisom jugoslovanskih nastopov v parlamentu. Nekateri listi so polni srda, drugi mefistovsko zasmehljivi, tretji se laskajo, a obenem praskajo itd., javnost je pa po pretežni večini presenečena in strmi: Od-

kod Jugoslovani, katerih po nacionalističnih trditvah v Italiji sploh ni? Pravili so o Slovenceh-barbarih, prišli pa so visoko izobraženi ljudje, ki se korajžno kosajo s celo italijansko zbornico, s cvetom italijanske kulture!

Efekt je popoln: Jugoslovani so stopili z aplombom pred italijansko javnost in dokazali, da so tu in hočejo živeti.

Pri našem ljudstvu ti dogodki seveda tudi niso ostali brez globokega vtisa: zupanje v naše voditelje se je poglobilo, samozavest se je okrepila, narodne vrste so se še tesneje strnile.

Delo za obnovitev porušenih krajev so se v zadnjih tednih zopet nekoliko počivila. Čeprav je bila letošnja spomlad prav ugodna za stavbena dela, so ista večinoma počivala in ljudje mnogokje brez zaslužka pohajkovali. Izplačilo vojne odškodnine, oz. tozadavnih predujmov se ni hotelo premakniti iz mrtve točke. Že pred meseci se je govorilo, da je za obnovitvena dela za dobo 4 mesecev nakaznih 60 milijonov lir za nepremičnine in 40 milijonov za premičnine in v industrijska podjetja, toda predno je človek dobil kaj izplačanega, so pretekli meseci. Zadnje tedne so sedaj vendarle pričeli izplačevati predujme in delo se je hitro oživilo. Zlasti »Zadruga za vojne oškodovance«, ki so se osnovala že po mnogih vaseh in se še nadalje pridno ustanavljajo, dobe za stranke, ki prično z obnovitvijo, vojno odškodnino v mesečnih obrokih redno izplačajo.

Gospodarski položaj dežele se je letošnje leto očitno poslabšal in povzročil, da so denarna sredstva do malega izginila. Osirotelel Trst ne daje svojemu zaledju skoro nikakega zaslužka, tranzitni promet je minimalen, eksport odvišnih pridelkov skoro nemogoč, cene slabe vsled italijanske konkurence, trgovina mrtva, ljudstvo deloma brez zaslužka, zato ni čuda, če se sredstva izčrpajo do skrajnosti. Tu v goriški okolici so bili do zadnjega skoro še na najboljšem delavci v biljenskih in drugih opekanah, ki so večinoma vse obnovljene in obratujejo, ter čevljarji v tukajšnji »Čevljarski zadrugi«, ki so bili ves čas zaposleni. »Čevljarska zadruga« se je pred par tedni vrnila s celotnim tovarniškim strojnima inventarjem iz begunstva in bo sedaj svojo tukajšnjo tovarno povečala in modernizirala. — Upamo, da bo to domače, narodno podjetje s svojimi izdelki, ki so znani kot »Adrijac čevlji«, na tamošnjem trgu krepko trgovalo in pomagalo izpodrinuti razne tuje, židovske firme. — Sedaj pa bodo, kakor že zgoraj omenjeno, obnovitvena dela dala ljudem zopet zaslužka, ter se bo, kakor upamo, splošni gospodarski položaj zboljšal, ker pride nekaj denarja v deželo. —

Politične novice.

+ Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Francijo. Na iniciativo Francije se prično te dni preliminarne pogajanja o trgovinski pogodbi med našo kraljevino in med Francijo.

+ »Doputovao Kukovec« — »Odputovao Pucelj« — poroča »Pravda« od 9. julija. — Eden pride, drugi gre, dokler ne pojdeti — obal

+ Dr. Korošec pri dr. Žerjavu. V torek bo priobčilo »Jutro« sledečo brzovjavo iz Belgrada (Izvirno, seveda): Dr. Korošec je prišel na stanovanje dr. Žerjava ob 10. dopoldne. Služkinji je oddal svojo vizitnico. Nato je čakal dr. Korošec do 3. ure popoldne na sprejem. Ob 6. uri zvečer je izvolil g. dr. Žerjav milostno sprejeti dr. Korošca. Ta je pred njim pokleknil na kolena in na tla in ga milo prosil za vzprejem v vlado. .

+ Zanimivosti iz poročila »Slov. Naroda« iz Belgrada o atentatu. Iz daljšega poročila »Slov. Naroda« od 10. t. m. o atentatu posnemamo: »Sredi splošnega

šuma in ropota se je le malo slišal pok bombe, posledice je pa občutil samo, kdor je občutil drobec!... Potem pa pravi: »Trebalo je priznati, da je bila policija zelo neskrbna. Nekoliko pred atentatom sem šel mimo dotičnega poslopja in nehote mi je prišlo na misel, kako lahko bi bilo tukaj napraviti atentat! (Torej slutnje! Cp. ur.)...« »Človek je moral sklepati, da, ali pri tem razpoloženju nikdo ne računa z atentatom, ali pa da je atentat fingiran z dovoljenjem policije. V resnici so se čula kmalu po atentatu tudi takamnenja... O izpovedbah atentatorjev pa pravi poročilo: »Čučno je predvsem, da toliko izpovedujejo... Izpovedujejo reči, katerih ni mogoče izsiliti in katere bi popolnoma lahko zamolčali, izpovedujejo obširno in z detajli, ki se izkazujejo kot popolnoma resnični in dajejo povoda k novim odkritjem.« (Odkod v policiji, da so ti detajli »resnični«? Op. ur.) — Če bi bili mi priobčili tako poročilo, nas bi bil »Narod« gotovo osumil za »prevratne elemente.« Klerikalci« smo itak že.

+ Propaganda škofa Dositeja. Olo-muc, 9. julija. (Izv.) Pred par dnevi se je vršila v Litovelu manifestacija »češke narodne cerkve«. Vršila se je tudi slavstovna maša, kateri so prisostvovali srbski biskup Dositej in mnogi srbski in ruski gosti, ki jih je bilo več kot domačinov. Bila je javno proklamirana zveza »češke narodne cerkve« s pravoslavno in je biskup Dositej prečital tozadevno uradno izjavo vodstva pravoslavne cerkve.

Socialni vestnik.

10-URNI DELAVNI ČAS V MALI OBRTI.

Ker obstaja med obrtniki, vzlic objav v listih, še vedno nejasnost v tolnačenju uredbe o delovnem času z dne 8. aprila 1921, naj služi obrtnikom nastopno v pojasnilo:

1. V manjših obrtnih obratih, v katerih se ne uporablja elementarna (kakor n. pr. parna, vodna, električna itd.) sila ter v posameznem samostojnem podjetju (obratu) ni več kakor pet delavcev, morejo pristojna obrtna nadzorništa (inspekcije rada) dovoliti podaljšanje delovnega časa na največ 10 ur dnevno ali 60 ur tedensko.

2. Med delavce je všteti v smislu naredbre tudi vajence oziroma volonterje ter celotno število ne sme presegati števila pet.

3. Obrtna nadzorništa izdajajo zadevna dovolila samo na pismeno prošnjo podjetnika (obrnika), ako je potreba podaljšanja utemeljena in dokazana, in to za dobo, dokler traja potreba in dokler ostane obrat kot manjši obrat v smislu naredbre ministrstva soc. politike z dne 8. aprila t. l. Priobčene v »Uradnem listu« št. 43 z dne 28. aprila 1921.

4. Stranke iz ljubljanskega, logaškega, kranjskega, radovljanskega, kamniškega, litijskega, kočevskega, novomeškega, črnomeljskega in krškega okrajnega glavarstva naj se obračajo v vseh zadevah na obrtno nadzornišvo v Ljubljani.

Stranke iz okrožja celjskega, brežiškega, slovenigrškega, konjskega in prevalskega okrajnega glavarstva naj se obračajo v teh zadevah na obrtno nadzornišvo v Celju, stranke iz okrožja mariborskega, ljubomerskega, ptujskega in murskosobotskega okrajnega glavarstva pa na obrtno nadzornišvo v Maribor.

Omenjena nadzorništa vrše v območju teh glavarstev nadzorovanje o delovnem času, dajejo dovolila za delo čez uro ter kaznujejo prestopke v okviru omenjene uredbe.

5. Nadure preko normalnih 8 ur dnevno oziroma 48 ur tedensko se mora tudi v manjših obratih plačati 50 odstotkov više nego normalne delovne ure. Pri akordantih ozir. plači od komada se smatra za plačo normalne delovne ure osemindesetdeset del skupne tedenske mezde 48 urnega dela.

6. Noben podjetnik ali obrtnik in tudi noben namestnik ali nameščeneec (nadzornik, delovodja itd.) ni upravičen samolastno podaljšati normalni delovni čas, t. j. preko 8 ur dnevno oziroma 48 ur tedensko, niti ne sme brez dovolila obrtnega nadzornišva svojemu delavstvu dovoliti tako prekoračenje, ako bi isto hotelo prostovoljno delati preko normalnega delovnega časa. V vseh slučajih se kaznuje podjetnik oziroma obrtnik z denarno kaznjico od 10 do 500 dinarjev.

7. Mladinske delavce (vajence) do izpolnjenega 16. leta, katere glasom starih predpisov podjetnik ne sme zaposliti dalje, kakor 8 ur dnevno, se tudi v slučaju, da ima podjetnik (obrnik) dovolilo na nadurno delo, ne sme zaposlovati preko 8 ur dnevno.

8. Prošnje glede podaljšanja delovnega časa ni treba kolekovati, sicer pa morajo odgovorjati običajnim uradnim vlogam. Da se rešitve prošenj radi pomanjkljivosti ne zavlečejo, je razen utemeljitve potrebe navesti tudi imena vseh zaposlenih oseb in njih zaposlenost (pomočnik(ca), vajence (vajenka), pomoč. delavec(ka) itd.) ter podati izjavo, da se ne obratuje z nikakr elementarno silo.

9. Ker so vse zadevne uredbe skoraj v veljavi in so obrtna nadzornišva tudi že pričela z brezizjemnim kaznovanjem, se vse obrtnike nujno opozarja, da se točno drže predpisov o 8 urnem delavniku; vsi oni pa, ki imajo pravico zaposliti za 10 urni delavnik, naj to nemudoma store in nikakor ne prekoračijo delavni čas, dokler niso v posesti dovoljenja.

Noben ni varen, da ne bi ga kdo ovadil ali da ne bi ga nenadoma obiskal obrtni nadzornik.

Prvi socializacijski poizkus v Italiji. Kakor se je že poročalo, je italijanska vlada sklenila biveše arzenale v Napolju, Benetkah, Lagaccio pri Genovi, Gardone in Terni izročiti delavskemu kovinarskemu konzorciju. Tozadevni sporazum je sklenil bivši ministrski predsednik Giolitti sam s tajnikom delavskega konzorcija Colombinjem. O tem izvemo sledeče: Vsled preložitve pomorskih vojnih baz so ti arzenali zdaj popolnoma pasivna postavka v državnem proračunu. Izročje se delavskemu konzorciju izrecno z nameuom, da se poizkusi, kako bi se socializacija podjetij v praksi obnesla. Konzorcij bo plačal državi malo letno najemino in bo vodil podjetja popolnoma na svoj riziko. Vlada bo prediskovala, da se zagigura tisto delavstvo, ki se mora odpustiti, kovinarski konzorcij pa bo delavnice na novo adoptiral, da se začne novi obrat, predvsem proizvajanje poljedelskih strojev, železniških tračin, vagonov, s časom morebiti tudi lokomotiv itd. Kovinarski konzorcij je pravzaprav filialka delavske kovinarske strokovne zveze in ima že danes v rokah nekaj podjetij, organiziranih nekako na zadrugi podlagi, v katerih je zaposlenih okoli 7000 delavcev. Če prevzame vladne arzenale, se zvišča število delavcev nekako na 25.000. O sistemu, kako misli voditi tako ogromno podjetje, ne izvemo veliko; Colombini je glede tega dejal: »Delavcem, ki vstopijo v naše konzorcije, zagotovo spričo sedanje krize brezposelnosti predvsem nujno delo. Pri nas bodo delavci dobili maksimum mezde, ki so jo dobivali pri privatnih podjetjih, plus produkcijske premije. Misel, razdeliti na koncu leta dobiček med vse osebe, ni srečna. Mi hočemo, da je dobička deležen tisti, ki efektivno dela in producira. Preskrbeli smo si dobrih tehnikov in ravnateljev-strokovnjakov, kar je najbolj važno vprašanje.« — Zanimivo je, da so za časa socialne revolte lanskega leta bili zasebni akcionarji pripravljani temu konzorciju odstopiti znano torinsko avtomobilno tovarno »Fiat«, česar pa delavci niso sprejeli, ker ne kaže prevzemati vodstva podjetij, ki so preveč riskantna in izpostavljena nepredvidenim slučajnostim. Tu je potrebna privatna iniciativa in pogum. — Glede prevzetja 5 arzenalov se gre zdaj za prvo finančno pomoč; konzorcij ne zahteva od države, da mu da na razpolago celi kapital, kakor je storila to nasproti poljedelski zadrugi centrali, marveč le želi, da dobi avans za dela, ki jih izvrši v najbližnjem času. Ti avansi so zasigurni.

Kako zmanjšati brezposelnost. Narodnogospodarski odsek nemškega državnega zbora je načeloma obravnaval vprašanje brezposelnosti in prišel do zaključka, da je v svrhu zaposlenja velikega dela prebivalstva predvsem potrebno delati na to, da se pospeši odtok industrijskega delavstva na deželo. Sploh je treba poljedelstvo dvigniti, da se dvigne produkcija življenskih prehranjevalnih produktov in zmanjša uvoz iz tujine. Vlada mora pospeševati kolonizacijo na deželi, priučiti mestno delavstvo poljedelstvu in vrtnarstvu in se lotiti melioracije ter naseljevanje barij, pustih zemljišč itd.

Dnevne novice.

— »Slovenski Narod«, berlinski komunisti ali: Nazaj k živalstvu! — Pod naslovom: »Komunisti in berlinski otroci« piše »Slovenski Narod« od 10. t. m.: »Komunisti kot pedagogji so, tako bi človek mislil, gotovo na najvišji višini moderne vede. Ali njih metode in uspehi dokazujejo, da je njih stremljenje: nazaj k živalstvu! Te dni so priredili v Berlinu veliko demonstracijo otrok. Par sto paglavcev so zbrali pred bivšim dvorom. Dečki so nosili rdeče zastave in plakate z napisi: »Ven z v eroukom iz šole!« — »Proč s policijo!« — »Živela sovjetska Rusija!« — »Stran

s palico!« i. p. Otroci pa so tudi govorili. Neki tak govornik je pozivljal šolarje, naj na reakcionarna vprašanja učiteljev ne odgovarjajo, drugi tak pedenčlovek je svaril tovariše, naj nikar ne verujejo v Boga in naj nimajo spoštovanja pred oblastmi, češ vse to je sleparija itd. In otročaji so zapeli revolucionarne pesmi ter se razšli. Tako so nemški komunisti tudi že pri svojih otrokih ubili spoštovanje avtoritete učiteljev in oblastev ter jim vzgajili mržnjo do reda in miru. Anarhija je njih cilj. Taki otroci ne morejo seveda niti staršev spoštovati, jih ne ubogajo, nego zaničujejo, pretepajo in prepuščajo poginu, ko oče in mati ne moreta več delati. Konec naj bo vseh vezi in dolžnosti, a začni se doba popolne sebičnosti in najsirovejše brezobzirnosti! — Konstatiramo torej, da konstatira »Slovenski Narod« od 10. t. m.: Poziv, naj otroci ne verujejo v Boga, naj nimajo spoštovanja pred oblastjo, naj se verouk odpravi iz šole itd., pomeni: Nazaj k živalstvu!

— Št. Janž. Poročali smo že o »duhovitem« ugovoru g. Majcena proti obč. volitvam, katerega bi morala vsaka količjak objektivna vlada v prvem hipu zavreči. Le g. referent za obč. volitve je drugačnega mnenja. Ta gospod je čez poldrugi mesec študija in ugibanja prišel do zaključka, da je treba to preiskati in je naročil okrajnemu glavarstvu v Krškem, da to izpelje. In okrajno glavarstvo je ta ukaz izpeljalo z nenavadno objektivnostjo. V sredo, dne 6. t. m. je povabil g. glavar v Radeče — slovenska javnost, strmi in poslušaj — 5. reci pet zastopnikov samostojne stranke in le 1. beri enega zastopnika kmetske zveze. Prvi je bil seveda zaslišan g. poslanec Majcen. Ta je v svoji občeznani »resnicoljubnosti« izjavil, da je bila skrinjica samostojnih zamašena in da jo je moral odpreti s svinčnikom. To navadno laž so seveda potrdili vsi 4 njegovi kimovci. Zastopnik kmetske zveze je jasno izjavil, da to ni resnica in zahteval, da se zaslišijo priče, ki bodo pod prisego izjavile, da je gosp. Majcen govoril neresnico. Toda g. glavar je to kratkotalo odklonil, kakor tudi zavrnil pismeno izjavo kmetske zveze. Pa naj reče kdo — če sme seveda —, da ni bilo to postopanje pravilno in objektivno. Mi smo seveda bili do danes prepričani o objektivnosti g. glavarja in smo tudi še danes in zato drage volje pripisujemo postopanje g. glavarja »višjem« povelju. Javno pa pribijemo, da je za vse to osebno odgovoren. Ne vemo, kaj namerava g. referent s tem doseči. Zato smo celo tako drzni, da ga javno vprašamo, ali je njegov namen iztrgati iz ljudske duše vso vero v nepristranost političnega uradnika, ali je g. referent mesto uradnika le plačani eksponent samostojnih kričačev. Vemo sicer, da nam g. referent nato danes ne bo odgovoril, a vemo pa tudi, da bo prišla ura — in ta je že blizu — ko bomo g. referenta prisilili, da nam bo dal na to jasen odgovor. G. okrajnemu glavarju bi pa prav toplo priporočali na eni strani malo manj ljubimkanja s samostojnimi močoneži, na drugi pa popolno nepristranost v uradovanju, če tudi se drugače glase še druga »višja« povelja.

— Iz Višnjegore nam poročajo: K notici v »Slov. Narodu«, kdo se je »nesramno« zlagal, so dobili v občinski seji dne 6. julija Alojzij Turk in njegovi soprodpisani tovariši pristojen odgovor. Obenem se je pri občinski seji i navzočemu vladnemu svetniku iz Litije izročila izjava, podpisana od vseh demokratskih odbornikov in od Alojzija Turka samega, v kateri pripozna sam: »da je slika šuštersiča, ki je stala na predalu med starimi umirjenimi proti zidu obrnil.« Slike umrlega cesarja, tako trdi v tej izjavi, katera je tudi zrla na čudeče se poslušalce, Lojze ni obrnil — torej je moral to storiti kak njegov demo-

LISTEK.

J. Dolenc:

Iz Wendlove knjige: „Makedonija in mir.“

»Makedonien und der Friede« je kronološko prvo večje Wendlovo delo v jugoslovanskem vprašanju. V rokopisu je bilo gotovo v septembru l. 1917, toda cenzura je je zaplenila in knjiga je mogla iziti šele l. 1919.

Ko je bil Wendel koncem avgusta 1920 v Ljubljani, se je izrazil proti »Jutrovemu« uredniku, da je izšla knjiga proti njegovi volji, češ da so jo bili med tem dogodki prehiteli.

Res se je bila med tem končala svetovna vojna, ki je dala Evropi na zunaj deloma drugačno lice, nego ga je mogel pisatelj l. 1917 na podlagi takratnih politič-

* Doslej so izšla nastopna Wendlova dela o jugoslovanstvu: Makedonien und der Friede (napisano l. 1917, izšlo l. 1919), Südosteuropäische Fragen (sept. 1918), Aus und über Südslawien (spomladi 1920), Aus dem südslawischen Risorgimento (koncem 1920) in Von Marburg bis Monastir (spomladi 1921). Knjige se dobe v Jugosl. knjigarni v Ljubljani.

nih razmer pričakovati, ko n. pr. niti ententa še ni mislila na razdelitev Avstrije. Tudi je moral pisatelj kolikor toliko računati s cenzuro, ker ni bil njegov namen, pisati za cenzorjev koš, ampak je hotel zaklicati narodom sredi vojnih zablod: »Ne rešujte narodnih, gospodarskih in političnih problemov z orožjem! Nasilna rešitev vprašanja ni nikakara rešitev! Kar si z mečem pridobiš, moraš z mečem ohranjevati in meč ti nazadnje to vzame. Gradimo novo Evropo na podlagi pravice in sporazuma med narodi!«

Iz omenjenih razlogov pisatelj še ne govori o združitvi avstrijskih Jugoslovancev s Srbijo, ampak samo o dejstvu, da je »velika jugoslovanska kult. zajednica od Istre do Črnega morja samo vprašanje časa.« Omenja potrebo trialistične preureditve Avstrije, a brez slovenskih pokrajin v jugoslovanskem delu države.

Vendar pa knjiga kljub temu ni nikak anahronizem in ne bo nikomur, ki se zanima za lastno državo, žal, če jo prebere. Najprej je — mimogrede omenjeno — knjiga po vsebini in po jeziku začetniku v jugoslovanskem vprašanju morebiti izmed vseh peterih del najlaže dostopna in vseh podrobnostih. A tudi po vsebini je knjiga še vedno aktualna in se loči kakor dan in

noč od brošur enodnevnice ki sta jih rodili strast in pohlepnost vsled potuhe uspehov na bojnem polju. Knjigo preveva skozinsko moderno mišljenje, ki je postalo še le po vojni »policijsko dovoljeno«, mišljenje, ki zahteva, da se postavi nova Evropa na solidnejše in trajnejše temelje, nega sta sila in vojna sreča.

Kot praktičen politik — knjigo je napisal Wendel kot državni poslanec v Berlinu se pisatelj ni omejil morebiti na teoretična razmišljanja, ampak je stavil tudi konkretne predloge za mir sporazuma, ki so se seveda zdeli takrat bolgarskim in drugim šovinistom »anahronizmi« predlagal je, naj se slovanski del Makedonije razdeli med Srbijo in Bolgarijo tako, kakor sta se ti državi prostovoljno sami med seboj dogovorili v februarju l. 1912, severni del Albanije naj pa pripade Srbiji. Kajti balk. vprašanje bo rešeno šele tedaj, kadar bodo balkanske države, med seboj trdno zvezane in brez vsakega povoda za novo vojno, tvorile novo veseliso v Evropi, ko se bodo definitivno rešile ne samo Turkov, ampak tudi — vmešavanje Evrope, in jih hoče izkoriščati kot svojo kolonijo, in ko preneha biti takozvana samostojna Albanija »evropska prometna ovira« in okno skozi katero lahko pomoli Evropa vsak

čas ne samo nos v balkanske razmere, ampak tudi pest.«

Duh, ki preveva knjigo je desetkrat bolj krščanski, nego je bilo in je še dandanes pisanje o Balkanu v mnogih listih, ki trdijo, da presojajo politično življenje s krščanskega stališča. V vsakem bralcu, v katerem živi zavest bratstva in solidarnosti vsega človeštva, mora vzbuditi knjiga sočutje s prebivalstvom, ki tvori danes doberšen del naše države.

Krek je vedno trdil, da ima Avstrija to zgodovinsko nalogo, da kot prvoborniteljica križi proti polmesecur reši balkansko rajo turškega jarma. Kdor se skuša vglobiti v razmere na Balkanu pred svetovno vojno, temu postane tudi jasno, zakaj je Bog ob času, ko je po Krekovich besedah »cesarje vagala«, izpljunil Avstrijo iz ust: ne glede na v nebo vpijoče razmere na Turškem je s svojo politiko pomagala vzdrževati turško nadvlado nad »rajo« in je bila tako sokriva vse prelite krvi. Če je mogoče zakriviti v politiki zločin v pravem pomenu besede, je bila politika Evrope proti Balkanu v preteklosti zločin, ki se je krvavo maščeval nad svojimi očeti.

V nastopnem podamo iz knjige zanimivosti, ki zaslužijo, da postanejo znane tudi širšim krogom občinstva. (Dalje.)

kratski tovariš — najbrže vedno spretni krojač Nace. Za nas je stvar končana. Svet naj sodi: »Kdo nesramno laže«.

— Tuji izgnani iz Belgrada. Belgrajska mestna uprava je z ozirom na poslednje dogodke pričela izganjati iz mesta vse one osebe, ki so se priselile po 1. januarju 1919 in ki nimajo posebnega dovoljenja, da bivajo v Belgradu. Včeraj so samo v enem mestnem delu izsledili 190 oseb, ki niso imele pravice bivanja v Belgradu.

— Enoten odvetniški zakon. V Belgradu se bo vršilo meseca avgusta zborovanje odvetnikov iz vse države, na katerem se bo razpravljalo o načrtu enotnega novega zakona o odvetnikih.

— Pomanjkanje obrtnih mojstrov v Macedoniji. Vsled dolgoletnega turškega gospodstva, ponovnih vojnih viharjev in nemirov je prebivalstvo Macedonije v kulturno-gospodarskem oziru zelo zaostalo za ostalimi pokrajinami naše kraljevine. Naša vlada hoče po možnosti storiti vse, da se odpomore dosedanjim nedostatkem. Občuti se zlasti velika potreba mojstrov za izdelovanje lesenih vil, grabelj, držajev za lopate, sekire itd. Prične roke bi imele na našem jugu bogat zaslužek in bi mnogo pripomogle k gospodarski povzdigi tega prirodno bogatega a kulturno zaostalega dela naše domovine. Mojstri, ki bi bili pripravljeni iti za stalno ali začasno v Macedonijo, naj naznanijo na ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, pod kakšnimi pogoji so pripravljeni sprejeti ponudbo centralne vlade.

— Železniška vest. Dne 10. t. m. se odpravi železniška zveza med Belgradom in Budimpešto. Vozil bo vlak, ki je bil dosedaj v prometu med Budimpešto in Subotico.

— Raspis zdravniške in praktičantske službe. Zdravstveni odsek v Ljubljani raspisuje v »Uradnem listu« mesto okrožnega zdravnika v št. Vidu nad Ljubljano in 2 mesti računskih praktikantov pri zdravstvenem ozisku.

— Nekaj o korupciji pri komisiji za stvarno demobilizacijo. Mnogo vpitja je bilo svojčas posebno v »Jutru« nad »korupcijo« pri stvarni demobilizaciji, danes pa so gospodje kar utihnili. Kaj pa je z obetanimi preiskavami proti tedanjemu predsedniku Ogrinlu? Ali ni bil to le volilni manevar »Jutrovcev«? Kako vzorno se gospodari sedaj pod vodstvom vladnega komisarja dr. Rutarja, je tudi zanimivo in se zlasti vidi iz naslednjega slučaja: Dobro bi bilo zaslediti kaj nepravilnega proti bivšemu predsedniku, drugače je prevelika blamaža. Evo ti, treba je dobiti sokrivcev, biti pa mora seveda klerikalec. Dobili so ga v osebi g. Fr. Pršarja, bivšega župana na Vrhniki. Dobil se je dober Vrhnčan, ki naznani o ogromnem blagu, ki da ga g. Pršar poseduje, oziroma da ga je na nepravilen način pridobil. G. Pršar je namreč večkrat javil stvarni demobilizaciji, da se nahaja tam nekje v podlipkih grapah stroj z značnim pritiskom za vrtanje min, ker je bivša avstrijska oblast tu iskala premog. Stroja je bilo vsak dan manj in se je g. Ogrin, bivši predsednik komisije, pogodil z g. Pršarjem, da naj on ostanke stroja pripelje na svoj dom v srambo ter se ob priliki omeni, ker je g. Pršar bil kupec. To se je vse zgodilo, skelet stroja se je cenil sporazumno z inženjerem Purenškom na 4500 K, vpoštevajoč stroške prevoznje. Pri stroju pa je bila tudi stara spiralna cev v dolgotosti okrog 11 m, ki pa v nakaznici ni specificirana, ker je pač spadala gotovo k stroju. Komisija se zdaj z dvema uslužbencema pripelje na Vrhniko stvar preiskavati. Stroški te prve inpekcijske vožnje so znašali: Vožnja z avto vsaj K 800, dijete dvakrat po 140 K znaša 280 kron, skupaj 1080 kron. Tega pa še ni bilo zadosti. Odredila se je druga komisija, predsednik vladni komisar dr. Rutar, izvedenca inž. Purenšek in inž. Gulić. Uspeh je bil ta: Dr. Rutar izjavi: Ogrin ni bil opravičen stroja ceniti, inženir Gulić pravi: spiralna cev je vredna 50 K meter, inž. Purenšek pa: spiralna cev je vredna 100 K meter. Stroški: avto 800 kron, dijete 3 krat po 140 K znaša 420 K, vsega skupaj 1220 kron. Vsega skupaj staneta danes obe komisiji za to cev K 2300! Omeniti je še, da je stvarna demobilizacija prodajala nove spiralne cevi tedaj po 250 K meter! Iz celega zgornjega slučaja se vidi, kdo uganja korupcijo.

— Izvleček iz voznega reda, kakršnega je v zadnjih tednih že večkrat priobčil »Slovenec« ponatiskuje današnji »Slov. Narod«, ker ve, da bo s tem prav dobro ustregel svojim naročnikom. Pripetila se mu je samo mala nezgodica, da je povratek večernega vlaka iz Novega mesta določil na 30.20, kar je pač precej pozno.

— Protestni shod najemnikov-trgovcev v Sarajevu. Včeraj popoldne je bil protestni shod trgovcev najemnikov proti povišanju najemnine za trgovske lokale. Shod je sklenil, da se zahteva od vlade zaščita, da bi se dovolilo največ 6—8 kratno povišanje predvojnega najemnine, le v izrednih primerih pa 10 kratno.

— Dunaj izumira. Po uradni statistiki je število prebivalstva na Dunaju v času od 1. 1910. do 1921. padlo na 10%.

— Rogaska Slatina. Koncem meseca julija priredita tukaj solista ljubljanske opere gđc. Vilma Thierijeva in g. Leopold Ko-

vač koncert. Na programu, ki se bo pravočasno objavil, so poleg slovenskih pesmi tudi arije iz raznih oper. Za koncert vlada med gosti veliko zanimanja. (k)

— Časnikarska vest. Urednik velesrbske »Srbske Zore« v Sarajevu Čokorilo je izdajanje svojega lista premestil v Belgrad, ker mu je v zadnjem času naklada tako padla, da je imel velike izgube.

— Več mladenk iz Mežiške doline bi se rado izučilo za šivilje, modistinje ali prodajalke. Ker so revnih staršev, bi jih morali sprejeti le obrtniki(ce), ki bi jim lahko dali celo oskrbo. Da se pomaga tem deklicam in se jih vzgoji obenem tudi narodno, se prosí zadostnega odziva tej prošnji. Tozadevna vprašanja naj se pošiljajo na upravo lista pod: »Učenke iz Mežiške doline« 2447.

— Premeščen je bil na lastno prošnjo iz Zabukovca pri Celju v Mostar rudarski inženjer Ivan Krulj in je bil tem potom imenovan nadkomisarjem v VIII. činovnem razredu.

— Iz Letnice v Črni gori se nam poroča: Župnija obsega tri občine. Iz ene v drugo je bilo treba imeti legitimacijo. Župnik je še ni imel; tu ga pokličejo k bolniku, da mu dá čimprej poslednje olje. Ker je pa brez legitimacije, ga aretirajo in zapro; 30 dni je bil zaprt med ušmi. Radi iste stvari so zaprli pred dvema mesecema zopet nekoga duhovnika. Ze eno leto so v nekem kraju zaprti trije duhovniki zaradi policijskih stvari, pa so šele zadnje dni začeli razpravljati!

— Aretacije mladih komunistov v Zagrebu. Zagrebska policija je te dni aretirala 12 mladeničev starih od 16—17 let, ker so med mladino razširjali litografirani list »Mlada garda«. Od tega lista je izšlo dosedaj 6 števil.

— V Križevniški cerkvi bo v ponedeljek jutraj ob 6. uri sv. zadošna maša po umrlem članu Moške Marijine družbe Fran Sladiču.

— Društvene izkaze naj izobraževalna društva nemudoma točno izpolnjena vrnejo S. K. S. Z. v Ljubljani. Tudi v tem oziru je red nujno potreben!

— Vpokojeni častniki. Novospregjeti aktivni častniki naše vojske, ki so počeni z 20. januarjem t. l. bili vpokojeni, naj v listnem interesu takoj pošljejo svoje natančne naslove pod šifro »Uverenje 1921« na upravo lista.

— Zopetna otvoritev poštne nabiralnice Razbor. Dne 15. julija 1921 se zopet odpravi v Razboru (občina Loka pri Zidanem mostu) poštna nabiralnica z uradnim nazivom Razbor. Nabiralnica spada v okraj poštne urada Loka pri Zidanem mostu, kateremu je tudi podrejena. Zvezo bo imela po trikrat na teden, in sicer ob torkih, četrtkih in sobotah po slu poštne nabiralnice Razbor s prej imenovanim poštnim uradom. V okoliš nabiralnice spadajo ti-le kraji in selišča: Razbor, Lisce, Okroglice, Polje, Cirje, Pogorica, Križ, Podvine, Poljana, Dongart, Jelša, Zdole, Orehovec, Predole, Zanke, Cagrac, Sele in Sv. Jošt.

Ljubljanske novice.

— Rojstni dan kralja Petra. Dne 12. t. m. praznuje naša država rojstni dan svojega kralja Petra I. kot državni praznik. Tudi ljubljanski trgovci se pridružujemo temu slavlju. Zato odreja načelstvo gremija trgovcev v Ljubljani, da imajo vsi njegovi člani na ta dan trgovine zaprte. Razobesijo naj se tudi narodne in državne zastave.

— Poziv. Vse hišne posestnike vabim, da v torek, dne 12. julija, na rojstni dan Njegovoga Veličanstva kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev, Petra I., okrase svoje hiše z državnimi in narodnimi zastavami.

— Županov namestnik: dr. Zarnik I. r.

— **Izvažanje za rezervne oficirje.** Vsi rezervni oficirji, ki se nahajajo v civilu, naj se udeležijo slovenske službe božje v uniformi v stolni cerkvi sv. Nikolaja na državni praznik rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra I. dne 12. julija ob 10. uri.

— **Vzorno mestno gospodarstvo.** Mestni magistrat ima uslužbenih pri stavbenem uradu celo vrsto inženjerjev. Eden med njimi tudi prav pridno nadzoruje svoje privatno podjetje. Tu in tam bi pa lahko malo pogledal, kako delavci ceste pometajo v poznih dopoldanskih urah pri največjem vrvenju pasantov. Dvigujejo cele oblake prahu, eden pa nosi iz privatnih hiš vodo, da bi se ta grozni prah sesedel. Oni pa, ki škropijo ulice, nimajo nobenega kontakta s pometaji; vse v najlepšem redu! Kako pridejo privatniki do tega, da mesto rabi njih vodo? Saj jo ima magistrat itak preveč, ko iz velikega hidranta na trgu Tabor teče car celo popoldne voda iz mestnega vodovoda, to seveda za ureditev sokolskega telovadišča. Lepo delate g. »vladni komisar« dr. Zarnik.

— **Iz Zanemarjena mladina.** Za dva žalostna slučaja gre. Oče je umrl, fanta imata mačeho, katera skrbi za fanta, navrh je 78 letni stric fantov. Starejši France je šel v štacuno, tam je kradel. Mačeha ga je precej vzela domov, toda France je pričel k tatvini zavajati še mlajšega brata Jožeta. Mačeha podnevi dela; fanta je dala pod nadzorstvo, toda tam je ukradel 690 kron, katere je vrnil. Pozvedovalo je sodišče. Fanta sta bila nekaj časa pridna, ko je pa mačeha zbolela, sta kradla na Gradu. — Fanta sta pa zapeljala k tatvini še dva druga fantička, od katerih je eden 8 in drugi 5 let star! — Tretja cvetka: Fant je star 14 let. Oče ga ne more krotiti. Trikrat je že ušel od doma, ker ga je

oče kaznoval. V šoli si je kar sam izposloval izpustnico.

— **Danes popoldne vsi v Šiško,** kjer priredi ljubljansko orlovsko okrožje svojo javno telovadbo, združeno z veselico na prostorih »Reininghaus«; začetek točno ob 3. uri popoldne Igra salezijanska godba. Vabljeni so vsi prijatelji orlovstva. (k)

— **Ženski kongres.** Vse ženske organizacije, vsi odbori in vsi odseki imajo v ponedeljek, 11. t. m. ob 17. uri važno sejo za ženski kongres v Ljubljani v posvetovalnici na magistratu. Prosi se udeležbe članic vseh organizacij polnoštevilno. (K)

— **Šentpetersko prosvetno društvo** priredi v nedeljo, dne 17. t. m. skupni izlet na Kum. Iz Ljubljane se odpeljemo ob 5.18 do Trbovelj, od koder imamo še približno 3 ure hođa. Na Kumu bo sv. maša, potem obed, po obedu litanije, nato prosta zabava. Za prehrano skrbi vsak sam, pijača bo pa na razpolago. V Ljubljano se vrnemo z večernim vlakom ob 9.40. — Južna železnica nam je znižala vožnjo za polovico, tako da stane vožnja do Trbovelj in nazaj samo 28 K. Izkaznice za znižano vožnjo se dobe pri gđc. Urški Strahovi. Sv. Petra cesta 77 vsak dan in pa v društveni sobi danes od 10. do 12. ure dop. V slučaju neugodnega vremena se preloži izlet na 24. t. m.

— **Šentpetersko prosvetno društvo** ima v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer odborovo sejo.

— **Mestna zastavljavnica** ima tomesечно dražbo dne 14. julija 1921 ob 3. uri popoldne.

— **Šentjaskobsko prosvetno društvo** ima sejo v ponedeljek, 11. julija ob 8. uri zvečer. Gotovo vsi! **Matura na tehniški srednji šoli** v Ljubljani. Pri letošnji prvi maturi, ki se je vršila v dneih 1. in 2. julija na višji strojni šoli tega zavoda, so dobili naslednji absolventje 4. letnika zrelostna izpričevala (razpoto tiskani z odliko): Arko Anton, Brumat Julijan, Cuderman Janko, Čermak Ferdo, Ličen Dimitrij, Mozetič Milan, Nedeljković Maks, Pečar Mirko, Pičnik Franc, Poljšak Anton, Premru Stanko, Pretnar Jakob, Puppis Ivan, Reisinger Anton, Slanovic Teodor, Šauli Franc, Šenk Ivan, Šušteršič Ivan, Turk Ludovik, Vrbič Ivan.

— **Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani** so se vršile maturo pod predsedstvom v. šol. nadzornika Jos. Westra od 1. do 6. julija. Od 53 pripravljenih kandidatki bodo ponovljeno izpit čez eno leto dve, čez dva meseca štiri gojenke, 17 je odlihnjakinj. Odliko so dobile: Bizjak Mar., Brandstetter Mar., Cirman Ana, Dolenc Poldka, Gradišar Marta, Hočevar Rezika, Kunc Iva, Kunstlir Erna, Lobe Tončka, Ložar Mar., Permo Jožica, Rakovec Iva, Rus Lojzka, Škerjanec Lea, Sorli Cilka, Urh Mira in Valenčič Milica. Aprobirane so bile sledeče kandidatke: Dežman Jelica, Dolničar Zora, Faganel Leopoldina, Frank Majda, Gorazd Maša, Hočevar Irena, Horvat Staša, Hrovat Valči, Jesih Ivana, Kalan Ludovika, Lovšin Francka, Perko Marija, Pipan Justina, Pivk Francka, Podboj Anka, Rosina Milena, Rupnik Bogdana, Uhliř Marenka, Vrbovec Siha, Zagar Marica. Hospitantke in privatistke so vse prestale zrelostni izpit: Arta Marija, Klovnar Sonja, Kunstler Eluša, Podboj Elza, Podboj Draga, Zimec Berta, Bizovičar Leopoldina, Trefalt Vida, Hitzl Ana in Smole Frančiška.

— **Ukrajenske cvetlice.** Z vrta gospe Elizabete Gajerjeve je bilo ponoči pokradeno mnogo vrtnic in nageljnov v vrednosti 250 kron.

— **Dežnik, svilnat z železno palico,** je vzela včeraj na Pogačarjevem trgu pri stojnici neka dama. Ker jo prodajalka pozna, se prosí, da ga odda na policijskem ravnanstvu.

Katoliški vestnik.

— **c Jezuitska kapela.** Danes, na praznik sv. Cirila in Metoda, zvečer ob 7. uri popoved in litanije. Predmet propovedi: Naš centralizem.

Učiteljski vestnik.

— **Slomškova zveza.** Obveščamo tem potom člane Slomškove zveze, da se vrši dne 12. t. m. v Zagrebu v kat. Kazini, Kaptol 27, glavna skupščina Hrvat. kat. učiteljskih društev. Pred zborovanjem ob 8. uri sv. maša v cerkvi oo. frančiškanov, Kaptol 9. Ob 9. uri pričetek zborovanja. Vabimo tudi članice in članice Slomškove zveze, da pohite ta dan v kraljevi Zagreb. Informacije radi prenočitelj dobiti pri Hrv. Kat. Nar. Savezu, Kaptol 27, dvorišče. — Dne 16. t. m. izlet in zborovanje na Zaplazu. Izstop na postaji Velika Loka. Odhod iz Ljubljane ob 6. uri 34 minut, iz Novega mesta ob 5. uri 41 minut. Prijave za skupno kosilo sprejema nadočitelj Janko Polak v št. Vidu pri Stični. Na ta izlet opozarjamo zlasti Gorenjce, ki se jim nudi prav lepa prilika, da si ogledajo tudi Dolenjsko.

Orlovski vestnik.

— **Ljubljansko orlovsko okrožje** priredi svojo javno telovadbo in veselico na prostoru »Reininghaus«. Začetek ob 3. uri popoldne. Ker je čisti dobitek namenjen za napravo letnega telovadišča, vas vse vabimo, da telovadbo v obilnem številu posetite. (k)

Stalerske novice.

— **Novo slovensko podjetje** v Mariboru. V Mariboru se je ustanovila tvornica za izdelovanje ogledal in kristalnega stekla z imenom »Kristale«, d. d. z o. z. To je prvo in edino večje podjetje te stroke v Jugoslaviji.

— **Pirkerjevo trgovino** prevzame nemško-avstrijska tvrdka Preis.

— **Zadnji živinski semenj** v Mariboru je bil jako dobro obiskan.

— **Elitni ples** prirede dne 12. t. m. častniki mariborske garnizije. Predpisana toalet: Frak ali smoking, za dame »soirée«. Živimo zopet v stari dobi!

Dijaški vestnik.

— **Tovariši! Tovarišice!** Storite takoj svojo dolžnost in se nemudoma prijavite na počitniško zborovanje in socialni tečaj, pri Sv. Joštu. Ne otežujte osrednjemu odboru dela s tem, da se boste prijavljali še le tik pred zborovanjem. Za take zamudnike ne bo ne hrane ne stanovanja. — Predsednik SDZ.

— **Tovarišem Kamniške podružnice.** Vse tovariše akademike, bogoslovce in srednješolce vabim na važen prijateljski

sestanek, ki se vrši dne 13. julija v društvenem domu v Domžalah ob 13. uri (po prihodu vlaka iz Kamnika). Ker je na programu v prvi vrsti razgovor o našem počitniškemu delu, je navzočnost vseh tovarišev nujna, zato ponovno vabim in prosim tovariše, da se sestanka sigurno udeležijo. — M. B., predsednik.

— **Tovarišice!** V sredo ob 17. uri se vrši v pisarni SKSZ v II. nadstropju Ljudskega doma v Ljubljani sestanek vseh članic ženskih organizacij (Zvezda, Jindra, Svit, Brstje, Zarki), ki se nahajajo v Ljubljani ozir. bližnji okolici. Pozivam tovarišice, da se ga radi važnosti polnoštevilno udeležijo. — Predsednik SDZ.

— **Litijska podružnica SDZ** vabi na prvi redni občni zbor, ki se vrši v združenem lokalni v Zagorju ob Savi dne 16. julija 1921 ob 8. uri 30 min. dopoldan (po prihodu vlaka iz Ljubljane). Na sporedu sta dve predavanji načelne vsebine, nato pa občni zbor z običajnim sporedom. Tovariši! Občni zbor je za vse obvezen, zato ne izostajajte! Isto velja za tovarišice. Vsi in vse one, ki so člani in članice katoliških dijaških organizacij, pa formalno še niso naznanili vstopa v podružnico, vabim, da se sestanka istotako udeležijo. Bog živi! — Predsednik podružnice.

Prosveta.

— **Glasbena Matica** opozarja svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Glasbene Matice v Vegovi ulici. Radi važnosti — spremembe društvenih pravil — vabi na obilno udeležbo odbor. (K)

— **»Mladika«.** Vsebinska 12. številka Leposlovni članki: Vampir (dr. Detela). Otroške sanje (J. Bandaž). Kralj Matjaž (J. Ribičič). — Poučni članki: Soča voda ... (Dr. J. Lovrenčič). Življenja laž in resnica (J. Jörgensen). — Pesmi: Noč v stepi (I. Matelič). Iz cikla »Razpoloženja«. (J. Samec). Rdeče lilije (H. Hebat). Za naše malčke. Kralj Matjaž (V. Jerajeva). — Iz naše književnosti. — To in ono. — »Mladika« izhaja dvakrat na mesec in stane celoletno 20 lir. Naroča se v prodajalni Nove Založbe, Ljubljana, Kongresni trg št. 19. Tu se dobivajo tudi posamezne številke. Toplo priporočamo.

Turistika in sport.

— **Lahka atletika in ženski rokomet.** Danes ob 17. uri se vrše na prostoru Ilirije prve letošnje lahko-atletične tekme in rokometni match med damskim skupinama Ilirije in Jadrana. Na lahko-atletičnem programu je tek na 100 m, 400 m, 1500 m, stafeta 4 x 100 m, metanje diska in krogel, skok v višino in daljavo, teg vrvi ter damska stafeta 4 x 70 m. Lahkoatletične tekme so iz lanskega sportnega tedna v spominu kot zelo zanimive. Privlačile so publiko že lani in bodo vplivale gotovo tudi letos. Tekem se udeležijo v 12 razpisanih konkurencah skupno 82 tekmovalcev. Meeting je priprava na proslavo desetletnice S. K. Ilirija, ki se bo vršila 13., 14. in 15. avgusta ter na Sportni tedni 1921, ki bo od 10. do 18. septembra. Enak namen ima tudi damska rokometna tekma med Ilirijo in Jadrantom, ki bo gotovo najprivlačnejša točka programa. — Vodstvo meetinga pozivlja tekmovalce, naj bodo najkasneje ob tri četrti na 17. uro na tekmovalnem prostoru. Sodniki se zberejo do pol 17. ure. Občinstvo naj zasede prostore na severni strani prostora ob tekalšču na 100 m. Blagajna se odpravi ob pol 17. uri.

— **Lahkoatletični meeting S. K. Ilirija** se vrši v nedeljo 10. t. m. Pričetek ob 17. uri. Meetinga se morejo udeležiti člani vseh klubov Slovenije. Program: 1. Tek na 100 m. 2. Skok v daljavo z zalezotom. 3. Metanje krogel. 4. Finale na 100 m. 5. Tek na 1500 m. 6. Skok v višino z zalezotom. 7. Skok v daljavo z mesta. 8. Tek na 400 m. 9. Metanje diska. 10. Teg vrvi. 11. Damska stafeta 4 x 70 m. 12. Stafeta 4 x 100 m.

— **Ženska rokometna tekma** se vrši v nedeljo, dne 10. t. m. na prostoru Ilirije med 3. in 4. točko lahkoatletičnega programa.

Najnovejša poročila.

— **MINISTRI NA POČITNICAH.** Belgrad, 9. julija. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić bo odpotoval v kratkem s svojim tajnikom v Karlove vane na Češko. Stojan M. Protić pride na zdravljenje v Slovenijo.

ČEŠKI SOCIALISTI PROTI KOMUNISTOM.

— **Praga, 9. julija.** (Izv.) Vodstvo komunistične stranke je pozvalo delavstvo, da dne 12. julija uprizori demonstrativno stavko za amnestijo političnih zločincev in komunističnih žrtev. Češki socialisti desničarji in centrala strokovnih organizacij sta z ozirom na to izdali na delavstvo proglaš, da se te stavke ne udeležijo. Tudi vodstvo nemške socialno-demokratske stranke poziva svoje organizirane člane, da naj ta dari delajo.

ITALIJANSKA VLADA.

— **Rim, 9. julija.** (Izv.) Zasedanje italijanskega parlamenta prične zopet 18. julija. Na prvi seji je na dnevnem redu izjava vlade.

POIZKUSEN ATENTAT NA GIOLITTIIJA.

— **Milan, 9. julija.** (Izv.) Na ministra Giolittija je bil nameravan atentat, ki ga pa jelivornsk policija še pravočasno preprečila. Na progji Rim—Genova, po kateri bi se moral peljati bivši min. predsednik, so našli dve veliki bombi in več ekrazitnih nabojev. Atentatorji so pobegnili in se policiji še ni posrečilo, da bi jih dobila v svoje roke.

Gospodarstvo.

KURZI V PROSTEM PROMETU.

Zagreb, 9. julija. (Izv.) V proseu prometu notirajo danes: Berlin 203.25—203.75, Praga 203.75, Dunaj 20.70—20.75, Pariz 12.16, London 565, Italija je padla od 740 na 735, New-York in dolarji so zelo čvrsti. New-York 153, dolarji 148.50.

g Problem odpisa vojnih dolgov osiromašenim kontinentalnim državam se v Ameriki in na Angleškem vedno bolj resno študira, ker je v prvih petih mesecih t. l. vsled visoke valute izvoz v obeh deželah silno padel. Pred kratkim je Mr. Edgar Crammond imel v Londonu predavanje, v katerem je izvajal, da osiromašena Evropa nikakor ne more plačevati Ameriki obresti vojnih dolgov, ki znašajo približno 200 funtov šterlingov na leto. Storit bi to morala v fabrikatih, ki jih pa Združene države ne potrebujejo. Amerika naj bi torej evropskim državam, razen Angleški, dolgove odpustila, le Angleška bi jih mogla izplačati v dveh ali treh generacijah. Ravnotako naj bi Velika Britanija odpisala vojna posojila raznim ententnim državam. Tako bi se oddahnila posebno Francoska, ki vsled lastnih velikih dolgov mora pač zaenkrat zahtevati od Nemčije veliko odškodnino, ki bi se pa lahko zelo zmanjšala, če bi se Franciji lastni dolgovi odpisali. Mr. Crammond poudarja, da bi Nemčija mogla plačevati edinole s fabrikati, toda producirati bi morala v taki meri da bi krila 40% svetovnega konsuma — mesto 10% kot pred vojno —, kar bi pa pomenilo tako hudo konkurenco za Angleško, da bi slednja sploh ne mogla izhajati. Vzpostava ozir. oživitve angleške trgovine in industrije je

po njegovem mnenju mogoča le, če se gospodarski položaj Nemčije izdatno izboljša. Iz tega predavanja se že vidijo obrisi eventuelnega angleško-nemškega sporazuma, kar je pravzaprav proti intencijam angl. min. predsednika Lloyd Georgea, ki je kot znano l. 1918. dobil volitve na skrajno šovinističnem programu, ki pa kljub temu zna plašč obračati po vetru.

g 81 letnica Cunard linije. Znana angleška paroplovna družba Cunard Line je 4. julija praznovala 81 letnico svojega obstanka. Ob ustanovitvi l. 1840. je imela štiri ladje, vsebuječe 4600 ton, danes jih pa ima 109 s preko 1 milijon tonami. Med temi so znane »Mauretania« (31.000 ton), »Aquitania« (46.000 ton) in »Berengaria« (52.000 ton), največji v prometu se nahajajoči parnik na svetu, ki ima prostora za 3000 pasažirjev ter ima na krovu skoraj 1000 uslužbencev.

g Prepoved izvoza žita iz Madžarske? Kakor doznava Madžarski dopisni urad, namerava madžarska vlada v pravkar pričujočem se gospodarskem letu prepovedati izvoz žita in moke. Preobilica žita se da ugotoviti šele po natančni določitvi uspehov žetve. Ako bi preostajalo kaj žita in moke, bi si vlada izvoz pridržala sama.

g Zadeva kitajske banke. Preden je francoska zbornica 8. t. m. došla od tega, da določi dan za razpravo o interpelaciji glede Banque industrielle de Chine, je zahteval ministrski predsednik Briand odgovoritev debate, poudarjajoč, da je vlada uvedla pogajanja, da se vzdrži to podjetje, ki je bilo koristno in ki bo še bolj koristno. Javna debata bi mogla ovirati njegova prizadevanja. Naposled so, s 358 proti 207 glasovom sklenili, odgoditi razpravo o interpelaciji.

g Bankirski train de luxe. Da se ameriškim bankam vobče še vedno dokaj dobro godi, se razvidi iz poročila, ki ga pošilja newyorški Reuterjev

korrespondent v Evropo. Pravi namreč, da bodo ameriški bankirji imeli začetkom oktobra redni letni sestanek v mestu Los Angeles v Kaliforniji. Zastopniki iz vzhodnega dela Združenih držav, bodo potovali na zapad v posebnem vlaku »Bankers Special«, ki bo zelo luksuzno opremljen in bo imel kopalnice, brivnice, kadilne, jedilne, opazovalne in drug specialne vozove. Potovanje na dolge razdalje je v Ameriki celo za preproste ljudi veliko prijetnejše, ker je razen posebnih vozov pravzaprav le en sam razred, namreč prvi, ter tako vsakdo dobi priliko sedeti na žametastih blazinah.

g Cene na Angleškem. Znani list »Financial Times« priobčinja. I. julija indeksne številke za različne vrste blaga in potrebščin, kot so stale na Angleškem tekem zaporednih mesecev lanskega in letošnjega leta. Povprečne cene leta 1920 služijo za bazo ter so označene s 100. Indeksne številke (v primeri s 100 za celo leto 1920) za cerialije so bile zadnjega januarja 85.5, ravno minulega junija pa 71.2, padeč je bil torej v šestih mesecih za okoli 30 odstotkov. Za meso januarja 1921: 94.2, junija 77.9, padeč skoraj za 25 odstotkov. Druge jstvine, januarja 74.9, junija 65.4, torej okrog 35 odstotkov nižje kot lansko leto. Bombaž je padel od lanskega leta za dve tretjini ter je v januarju t. l. stal na 43.7, v juniju pa le na 34.8. Druge tekstilije so januarja notirale 64.6, junija pa 49.6, v primeri z lanskim letom so torej padle za polovico. Železo in jeklo je januarja notiralo 84.6, junija 75.3, padlo je torej za eno četrtino. Različno blago je stalo jan. na 60, junija na 48.6, padeč od lanskega leta je torej znašal 50 odstotkov. Če se upoštevajo vsi predmeti, so cene na Angleškem do konca zadnjega junija v primeri s povprečnimi kvotacijami za celo lansko leto padle od 100 na 58.5, torej za več nego dve petini. Ob takih razmerah je pač naravno, da se medvojne in povojne plače ne morejo vzdržati.

Poslano.

Ugledno uredništvo!

Z ozirom na notico »Zli duh straši po Ljubljani«, ki je izšla v štev. 148 na tretji strani Vašega cenjenega lista od nedelje, Vas uljudno prosim, da na podlagi § 19. tiskovnega zakona priobčite naslednji popravek v eni prihodnjih številkih na istem mestu in s istimi črkami:

1. Ni res, da sem se zopet pojavil v Ljubljani, da si v Jugoslaviji okreplem svoje izmučene

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

ude, res pa je, da v zadnjem času sploh nisem bil izven Jugoslavije.

2. Ni res, da sem prišel po mastno plačo ali pokojnino ves sestradan in Nemškega Gradca, res pa je, da sem prišel iz svojega vinogradniškega posestva v Ormožu, po nekatere vinogradniške potrebnosti, ki jih rabim, ker vinograd sam obdelujem.

3. Ni res, da sem izgovoril celo vrsto odpadnikov in zatiralcev naroda, da sem vodil desoletja protinarodno šolsko gonjo in zatiral najboljše šolnike ter premešal ravne učitelje, res pa je, da sem vselej služil državi po svoji najboljši vesti, kakor mi je veleval zakon, ki sem ga vsikdar spoštoval. Res je, da spoštujem Jugoslavijo ravno tako, kakor sem svojčas spoštoval Avstrijo in da se vestno pokoravam — upošteva je spremenjene razmere — vsem jugoslovanskim zakonom in naredbam. Pripravljen sem, prevzeti za vsa svoja dejanja v prošlosti vso odgovornost nase in pozivljam pisca gori omenjenega članka, naj nemudoma potom sodne tožbe dokaže, v katerih konkretnih slučajih sem škodoval marsikaterega reveža za podporo ali kdaj sem si dal nakazati neupravičeno kako vsoto iz učiteljske podporne zaloge.

Z odličnim spoštovanjem
Dvorni svetnik Oskar vitez Kaltenecker.

Naročajte 'Slovenca'!

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 308 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometrom v mm	Termometer v C	Usturni tlak v C	Nebo, vetrovi	Ustavnina v mm
8./7. 21 h	739.1	20.2	23	obl. vzh.	
9./7. 7 h	741.0	19.2	1.9	obl. jvzh.	
9./7. 14 h	739.2	21.9	4.1	d. obl. jvzh.	

Pisalna miza s stolom (iz orehovega lesa), omara za orožje in salonska garnitura se radi selitve proda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2441.

Proda **oprava** za eno sobo na Karlovski cesti št. 14.

Prodasta **slavbeni parceli** na prijetnem se dve jedilnici, salonska oprava, se Trnovska ulica št. 25. Ljubljana.

Proda **se**: Wertheim-blagajna, miza za jedilnico, salonska oprava, stroj za elektriziranje od 3—6 na Resljevi cesti 12/1. n. levo.

Dr. ALOJZIJ RAKUN

vljudno naznanja, da je preselil svojo odvetniško pisarno iz SEVNICE v

CELJE, Aleksandrova poprej Koldvorska ulica štev. 4.

Lepa molzna koza naprodaj, Gradaška ul. 12, Ljubljana.

Velika izbira otroških vozičkov dvo-koles in šivalnih strojev po cenah: F. Batjel, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravo za emaljiranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički šivalni in razni stroji. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4.

Mesečno sobo isče trgovski potnik v sredini mesta. Ponudbe na upravo lista pod štev. 2134.

Suhe gobe (jurčke), kupuje po najvišjih dnevnih cenah Garšak & Ko. Ljubljana, Kongresni trg 10.

Zahvala.

Ob priliki prebriske izgube našega nepozabnega nad vse ljubljenelega soproga, predobrega očeta, sina in brata, gospoda

Josipa Lavriča

se zahvaljujem vsem za izraženo sočustvovanje, za poklonjeno cvetje, sl. pev. društvu »Slavec« za pretresljivi žalostinki in za časteče spremstvo na njegovih zadnjih poti.

Vsem tisočera hvala!
Globoko žalujoča soproga
s sinčkom in hčerko.

Kot prodajalka s triletno dobo učenja, ter obenem šivilja, išče službo najraje v kakšnem konsum, ali v manufakturno trgovino, da dobi še prakse in kjer bi lanko šivala. Ponudbe na upravo Slov. pod št. 2416.

Več pleskarskih pomočnikov za pleskanje železnih mostov proti dobri plači sprejme tvrdka Josip Jug, Rimska cesta 16. Ljubljana.

Ugodno se proda: 1 vel sal. kredenca, 1 miza s 4 stoli, z usnjem prevlečeni (Halbfotel) 6 pisastih foteljev in kanape. Ogleda se lahko vsak dan od 11—2 ure pop. Naslov se izve v upravnistvu pod štev. 2385.

Sprejme čevljarski pomočnik, vešč se v šivanega dela, za boljše novo delo. Delo trajno plača od kosa. Anton Brocelj, Dunajska c. št. 6, v Ljubljani.

Dvokolesa, šivalni stroji otroški vozički novi in malo rabljeni, v veliki množini ceno naprodaj. F. Batjel, Ljubljana, Stari trg 28.

Gigaretni papir Olleschau, Abadie, Aitese, Club Osmann, Ottomann, Onnbor in stročnice Aitese nudi tvrdka Oswald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

PORTLAND CEMENT splitski, v vrečah, vedno svež po dnevnih cenah nudi družba Impex, Ljubljana nasproti mestnega doma.

Za podjetje, ki obsega gospodarstvo z lesno industrijo, dalje opekarno in ekonomijo, se išče

upravnika

ki mora biti vešč tudi poslom v pisarni ter občevanja z oblastmi. Prosto stanovanje 3 sob s kuhinjo in kurjavo. Službeno mesto je stalno. Navesti so minimalni mesečni zahtevki: brez teh se na ponudbo ne ozira. Ponudbe s podrobnimi osebnimi podatki in navedbo lastnega znanja je nasloviti na

Josip Lenarčič, Vrhnika.

Nekaj meblovanih sob

če mogoče s posebnim vhodom v Ljubljani išče za stalno neka družba svojim namestencem. — Ponudbe se prosijo pod »Stalno in dobro« na An. zav. DRAGO BESELAJ & drug, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Limone

I. vrste na zaboje prodaja tvrdka Emil Auguštin Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

VINO
večja količina, dobre kakovosti ima naprodaj Fr. Weiss i sin, Donja Stubica, Hrv. Zagorje.

Inžener Dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjeni stavbni inženjer
Ljubljana, Hiltjejeva ulica št. 2.

Specijalno starbena podjetje za betonске, železobetonске in vodne gradbe.

Izrada vodnih sil.

Velika zaloga: dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli. F. Batjel, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejme se v popolno popravo, za emaljir. z ognjem in poniklanje: dvokolesa, otr. vozički, šiv. in razni stroji in deli. Meh. del. Karlovska c. 4.

'TRANSFORMATOR'
Elektrotehnična tovarna družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska c. 75

IZVRSUJE: Transformatorje, in motorje, stikalne naprave in aparate.

POPRAVLJA: vse vrste

Elektr. strojev in aparatov

Generalno zastopstvo svetovne tvrdke

FELTEN & GUILLAUME

Tovarne električnih kablov in električne žice.

VELIKA ZALOGA:

Motorjev, kablov, vrvic in izolirane cevi.

Tel. 142 in 230. Poštni predač 144.

Smrekovo lubje
kupuje na vagone tovarna koč
Krstinič i drug, Daruvar, Slavonija.
Pošljite ponudbe.

JETIKA!
Specijalist za pljučne bolezni dr. Pečnik zdravi in ozdravi pogosto etiko 20 let kušnje iz zdravilišča in iz prakse. Tuberkulodiagnoza, fizikalno zdraviliščno zdravljenje. Tačas z časno St. Jurij ob juž. žel. pri Celju.

BARULA (Holzstabe-gewebe) TRSTJE
za strope in stene izdelujem z najmodernejšimi stroji ter dobavljam takoj v vsaki množini najceneje
Jos. R. Muh,
Ljubljana, Gradaška ul. 22. Telefon 513.

Mimosa
atelje za slikanje in gradbo gledaliških odrov. Žalna, p. Višnjagora, Dol. Prospekti na zahtevo.

STAMPILJE svih vrsti
CIRIL SITAR
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

BENCIJ
lahak po K 23—, težak po K 21-50 za kg, franko skladišče, oddaja v vsaki množini
AUTOREFERAT, Ljubljana, Dunajska cesta 50.

Sveže telečje meso za pečenko
po 18 K za 1 kilogram
se prodaja vsak dan dopoldne na Predovičevi in Smoljanovi stojnici v Šolskem drevoredu Popoldne pa v skladišču na Mesarski cesti št. 4 pri mestni klavnici.

M. Kuštrin
Tehnični, elektrotehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. — Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev za tovarne automobile tovarne Walter Martiny. — Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obročev v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Centrala:
Ljubljana, Rimska cesta 2.

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Podružnice: Dunajska c. 20, Jurčičeva ul. 9, Knez Mihajlova ul. 3. tel. št. 470. tel. št. 133. lova ul. 3.

Prostovoljna javna dražba premožnin.
Prostovoljna javna dražba premožnin se vrši v Skofji Loki štev. 26 dne 10. julija. Družba se začne ob 10. uri dopoldan ter se nadaljuje do popoldne. Razprodajo se bo različno blago, kakor deželni pridelki, več vrst vinogradnih strojev, raznih avtomobilnih svetilk, zračnik ter krogličnih ležič, različnih koles za avtomobile, jeklena vozna peresa, 1 gik, 1 voz, 1 dvokolnica, 2 zelena voza za trgovini, vreč do 600, nov 100 l čeber, posode, 3 stiskalnice, 160 kg firneža, 400 oljaste barve, 1 sod firnež nadomestek, 1 sod petrol. nafte, 2 sodca modre galice, več zabojev steklenic, 50 l silivovke, mnogo hišne oprave in perila, čevljev ter usnja, 31 novih škofov pleskanih i. t. d. Nadaljnje dneve se razprodaja prične ob 9. uri in se nadaljuje do 5. ure popoldan.
Jurij Jenko, trgovec z deželnimi pridelki v Skofji Loki.